український католицький часопис

МІСІОНАР

РІК ЗАСНУВАННЯ 1897 № 12 (50) * ГРУДЕНЬ 1996

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис
Заснований у 1897 році
Засновники - Отці Василіяни

Реєстраційне свідоцтво ЛВ-№122

Головний редактор
о. Василь Зінько, ЧСВВ

Редакційна колегія:
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ,
о. Іван Новак, ЧСВВ,
о.Йосафат Воротняк, ЧСВВ,

Літературне редагування та коректура Ігоря Скленара

Комп'ютерна верстка Ольги Кузьмич

Адреса редакції:
м. Львів, 290019,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський монастир ОО. Василіян
тел. 72-46-94

Підписано до друку 30.11.96 р. Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0. Тираж 3000 прим. Зам. 60

Ціна договірна

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській книжковій друкарні видавництва Отців Василіян «Місіонер».
292310, Львівська обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

© Журнал "Місіонар", 1996.

ЗМІСТ

Подякуймо Господеві!... 1
Празник святого Йосафата у Вільнюсі ... 2
Намір апостольства молитви на грудень ... 3
Золотий ювілей священства Святішого Отця Івана Павла II ... 6
о. Павло Мадяр, ЧСВВ
Дороги єднання ... 8
бр. Василь Тарасюк, ЧСВВ
Христос стукає у двері людських душ ... 10
Євген Шидловський
Коли брати терплять ... 11
Олег Огірко
Молодь і християнське виховання ... 12
Надія Гривнак
Погляд у майбутнє ... 15
Святкування 400-ліття Берестейської унії у селі Убині ... 16
бр. Софрон Грицевич, ЧСВВ
"Марія єднає серця" ... 17
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Українці в Естонії ... 19
Українці у Латвії ... 20
Українці у Литві ... 21
У трьох амбасадах України ... 22
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Іншовірці та ми ... 23
Тарас Лехман
Українські вечорниці у селі Добрячин ... 24
З потоку новин ... 26
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Місіонщина ... 27
о. Василь Дрібненький
Вінок на могилу блаженної пам'яті о. Василя Ваврика, ЧСВВ (1911-1996) ... 30
Володар Буженко
Сусідова розповідь ... 31

На обкладинці: Святий Миколай

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

ПОДЯКУЙМО ГОСПОДЕВІ!

Минає цей Божий 1996 рік. І які почуття будяться у серці християнина? Напевно, у справжнього віруючого це буде подяка, що Господь нам дав прожити тих 364 Божі дні у мирі та Божій благодаті. Це найперші почування направду віруючого серця. Потім повинен настати прилюдний вияв вдячності Богові. Цього колись домагався сам Син Божий Ісус Христос.

У сімнадцятій главі Євангелії від святого Луки є такий опис. Коли Христос заходив в одне село, то йому назустріч вийшло десять прокажених. Вони закликали, щоб Господь над ними змилувався. І Він каже: "Ідіть та покажіться священикам". Як вони йшли, то очистилися та й стали здоровими. Та тільки один, і то чужинець-самарянин, вернувся і припав лицем до ніг Ісуса, почав славити Бога великим голосом. А тоді Христос Господь мовить: "Де ж дев'ять?" Та очистилося ж десять. І не знайшовся між ними ніхто інший, окрім цього чужинця? І тоді сказав до нього: "Встань і іди, віра твоя спасла тебе!"

Ось маємо виразний наказ Господа нашого Спаса, що за Божі добродійства треба дякувати і виявляти це перед іншими, та й тим воздавати славу Преблагому Богові. Ми не сміємо применшувати Божих добродійств у тому випадку, що Господь нам не вчинив якогось чуда, наприклад швидкого оздоровлення чи чогось подібного. Ні, ми постійно, щодня живемо під Господнім чудом, бо життя і його утримання, а це тільки від нашого Творця залежить і є в Його руках. Ми собі навіть одну волосинку на голові не можемо прибавити. Отож, саме наприкінці року треба виявити цю вдячність і признання Премудрому, Сильному та Доброму Богові.

Є давній звичай, що вірні в останній день року сходяться до церков і співають гимн святого Амбросія "Тебе, Бога, хвалимо" та й ще іншими молитвами і висловами дякують Всевишньому. Так і цього року варто нам це зробити. Поза Україною, де наш народ міг роками жити нормальним релігійним життям, то вірні у такий спосіб дякували Всевишньому і Пресвятій Богородиці: замовляли Служби Божі у подяку за минулий пережитий рік. Також замовляли акафісти і молебні, проказували спільно в родині і у громаді вервиці з тим наміром. Були й такі, що з того приводу давали милостині грішми і різними плодами землі, як це бувало у Бразилії та Аргентині. При цьому ще відбували подячну благодарну сповідь і св. Причастя за Божі дари знані і ще більше незнані протягом минулого року.

Гадаємо, що ми теж наприкінці цього року виявимо належно цю вдячність, аби Господь нас похвалив за віру й любов та упования до Нього. Згадаймо давню приказку: "Хто дякує, той двічі просить і ще краще просить, бо делікатно, виховано, чемно". Є такі люди чи гуртки Апостольства молитви, що вміщують у "Місіонарі" прилюдну подяку за рік або за добродійства того року. Це справляє велику приємність Богові

і Серцю Христовому та й Пресвятій Богородиці. Душа, яка любить і вміє належно оцінити, навіть мале добродійство, то має сто способів це виявити і тим прославити Бога, собі здобуваючи у Нього похвалу та признання. Отож, дякуймо, прилюдно складаймо подяки! За усе!

ПРАЗНИК СВЯТОГО ЙОСАФАТА У ВІЛЬНЮСІ

Українці у столиці Литви, Вільнюсі святкують за новим стилем. 10-го листопада, у неділю, урочисто відзначено свято Апостола Єдності. Священномученик Йосафат у церкві Пресвятої Трійці 13 років трудився з великим успіхом. З тієї нагоди Впр. о. душпастир Павло Яхимець запросив о. В. Зінька, ЧСВВ, який виголосив різні доповіді про чотиристаліття повернення до Петрової скелі на Балтиці і перед самим святом у місцевій церкві мав триднівку. Говорив про значення родинного виховання, про чесну молодь, що навіть і у великому місті не дає відтягнути себе від Бога та покликання. Останнього дня ввечері була мова про чернече покликання і його вартість перед Богом, Церквою та громадою.

У сам день свята-празника стали до урочистої Служби Божої Всеч. о. Роман Єсип, парох з Рудок Львівської області, Впр. о. ігумен з Добромиля Никодим Ґуралюк і о. Зінько. Останній проповідував про святого Йосафата, який поза Україною зумів залишитися собою і стільки для Божого стада зробити. Закликав отець місіонер у цьому його наслідувати. Згодом відправлено ще молебень до св. Йосафата. В залі відбувся концерт, а пісні виконав хор з Вісагінас, де є гарна українська громада. Потім була святочна гостина. Гості радісні та піднесені духом роз'їхалися до своїх домів.

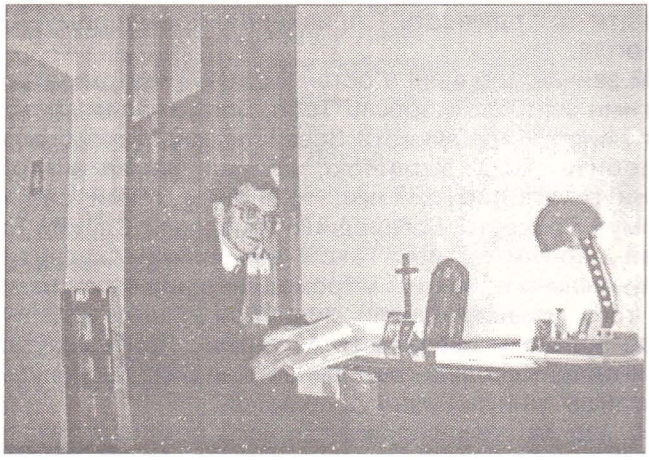

На світлині: брат Орест Дверницький, ЧСВВ, студент першого року філософії Львівської Богословської Академії. Він наслідує найперше свого засновника Святого Василія Великого, що віддавався науці й молитві, та св. Йосафата, що так дуже полюбляв келію, молитву та книжку.

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

Оце Серце, що так дуже полюбило людей...

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірах Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІР АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ГРУДЕНЬ:

Загальний: ЗА ДІТЕЙ, ЩО СТАЛИ СИРОТАМИ ЧЕРЕЗ ВІЙНИ І НАСИЛЬСТВА. ЩОБ ЇХ ЛЮДИ ПРИЙМАЛИ З ЛЮБОВ'Ю ДО СВОЇХ ДОМІВ (Поблагословлене Святішим Отцем).

Людина згрішила в особі Адама і Єви й далі грішить. А через те накликає на себе різні нещастя. Серед них війни та насильства. Коли читаємо священні книги Старого Заповіту, то бачимо, що кожного разу, коли вибраний народ відступав від Божих заповідей, то одразу нападали вороги, нищили та й убивали і старих, і молодих, не щадячи і дітей.

Пригадуються роки перед Другою світовою війною. Наші владики видали тоді пастирського листа проти "білої смерті", бо вже у ті роки з'явилася мода переривати вагітність. Навіть один календар жовківського "Місіонаря" був присвячений цій болючій проблемі у Галичині. І саме тоді Бог наслав кару, Другу світову війну, яка здається таки найбільше винищила українського люду. Чи ж не кара за гріх і гріхи?! Отож гріхи знову приносять різні війни та насильства, і найбільше покривдженими є діти. Вони залишаються часто без батька або матері, або й цілком круглими сиротами. Вони викинуті з родинного гнізда!

Намір звертає увагу добрих людей, щоб вони розкрили великодушне серце і приймали таких дітей до своїх осель, опікуючись ними та даючи шматок хліба. Також щоб підтримали відповідні установи-сиротинці, щоб керівництво тих сиротинців не журилося тим, як сиріт прогодувати та вивести їх у люди. У нас, в Україні, хоч нема війни, та на жаль, існує насильство. Це чинять батьки п'яниці, які просто роблять сиротами власних дітей. Ці бідолашні ніби мають родичів і їх не мають. Бо пияки нікого не люблять, а найбільше кривдять таки своїх рідних - жінку чи чоловіка і найбільше дітей. Хай Пресвята Богородиця відкриє серця та очі, щоб ми рятували і опікувалися тими, які є знедолені і не мають свого дому на цій землі.

Місійний: ЩОБ РІЗДВО ХРИСТОВЕ ПРИНЕСЛО ДІТЯМ І ДОРОСЛИМ ДАР ЖИТТЯ, СПОВНЕНОГО ХРИСТИЯНСЬКОЮ ВІЗІЄЮ.

Увесь цивілізований світ наприкінці цивільного року вшановує Христове народження. І тому намір стосується щойно згаданого празника. Мета наміру - це пригадати людям про маленьке Боже Дитятко у яслах, що приходить до нас з неба і народжене Пресвятою Дівою і приносить життя.

Коли Великдень є святом Воскресіння, то Христове Різдво - це свято життя. Ми цінуймо життя, дивлячись на новонародженого у яслах Ісуса. І воно нам пригадує про радість кожної богобоязної матері, що прийшла дитина на світ. Адже це нове життя, повторення життя батька і матері.

Отож, усі ми навчімося цінувати життя від самого зачатку аж до останньої хвилини на цій землі. Це ж превеликий дар. Життя - підстава інших дочасних і вічних дібр. Хай Господь Ісус своєю маленькою ручкою поблагословить наші родини, щоб вони кожне життя приводили на світ і воно жило та й славило Всеблагого Бога, Творця і Спаса нашого Христа!

Місцевий: ЩОБ ПІСТ ПИЛИПІВКУ ПРОВЕСТИ ТВЕРЕЗО.

Від дня апостола Пилипа починається піст перед Христовим Різдвом. Постити за першим ступенем - це утриматися щоп'ятниці, середи та понеділка від м'ясних страв. Другий ступінь посту - це добровільно зректися інших приємностей, насолод, тоді давати милостиню та й працювати більше для слави Божої і добра Церкви.

Та найкращий вид посту, який менше всього вимагає, але має багато заслуг - це стриматися у вживанні алкоголю та не курити. Цим видом посту ми збагачуємо себе не тільки духовно - надприродно, але й багатіємо матеріально. Хто не має цих пороків, той збирає собі заслуги не лише для неба, але й на землі має менше видатків і клопоту. Отож, стараймося постити по-новітньому і цим дуже сподобаємося Ісусові та й Марії Діві.

Місячний покровитель на грудень - Святий Отець Миколай Чудотворець (19.12)

Святий угодник Божий, отець Миколай жив у четвертому столітті. Був єпископом Мирри у Малій Азії. Опікувався в окремий спосіб убогими та й був оборонцем покривджених. Заяснів численними чудами. Мощі сьогодні спочивають у Барі (Італія). Цього святця почитає цілий світ. Наш народ його в особливий спосіб почитає і у різних потребах звертається до його заступництва. Частенько люди замовляють акафісти на його честь та й щороку отець Миколай обдаровує чемних діточок подарунками і тим навчає, щоб і самі мали милосердне серце.

МОЛИТВА І ЧУДО

Шановна редакціє!

Хочу розповісти про те, як мені у скрутній ситуації допоміг святий апостол Юда Тадей.

У нашому домі протікала покрівля. Вже два роки чекали ремонту.

Ходили у місцевий ЖЕД спільно і поодинці, але часто відповідь була однакова: "Немає коштів". Згодом пообіцяли відремонтувати. Минав день за днем, а ремонт відкладався з різних причин. Я згадала, що у важких обставинах слід звертатися по допомогу до св. апостола Юди Тадея.

Сталося диво. Як тільки закінчила відмовляти дев'ятиденні молитви, прийшли робітники і покрили дах шифером, незважаючи на холод і дощ.

Марія МАЦКОВСЬКА, м. Львів

РЕЛІГІЙНА ХРОНІКА

РЕСТАВРОВАНІ ІКОНИ

У Червоноградському Палаці Апостольства Молитви відкрито виставку "Відроджена ікона". На ній представлені реставровані ікони 18-19 ст. А реставрували їх працівники Червоноградського музею історії релігії. Виставка присвячена пам'яті брата Бориса, ченця місцевого монастиря отців Василіян, який трагічно загинув два роки тому.

ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ

Віддавна свято Покрови було культом заступництва в українського воїнства: і козаків, і Січових стрільців, і вояків УГА, УПА. Тому 14 жовтня у селі Добрячин Сокальського району на Львівщині відправлено молебень пам'яті героїв. Обряд здійснив священик місцевої греко-католицької церкви Воздвиження Чесного Хреста о. Василь.

Тарас Лехман

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ СВЯЩЕНСТВА СВЯТІШОГО ОТЦЯ ІВАНА ПАВЛА II

1 листопада минуло 50 років від дня висвячення на священика теперішнього папи Римського. З цим святом його привітали церковні діячі усього світу. Релігійне святкування Римський Архієрей призначив на 10 листопада, неділю. На нього з'їхалося 5 кардиналів, 35 єпископів з цілого світу, кількасот священиків. Усі вони теж відзначали цього року золотий ювілей і спільно зі Святішим Отцем правили ювілейну подячну Службу Божу. Мабуть, вперше в історії християнства відбулося таке торжество. З України на цьому святі був єпископ-ювіляр кир Іван Маргітич, помічник Мукачівського ординарія.

Пояснення Богослужіння по радіо велося різними мовами, зокрема і українською. Сестра, що коментувала, побажала від редакції українського відділу Ватиканського радіо та від всього українського народу Святішому Отцеві і усім ювілярам щасливих і многих літ.

ЧСВВ в Україні, видавництво Отців Василіян "Місіонер", редакція "Місіонаря" від імені усіх своїх читачів (та додаймо, що від імені усього нашого народу без огляду на конфесійну приналежність і політичні погляди) приєднується до побажань і висловлює свої найщиріші побажання щедрих Божих ласк Найдостойнішому ювілярові - Його Святості Іванові Павлові II.

Українці мають за що дякувати Святішому Отцеві. Ще ніхто з дотеперішніх пап не виявляв до нас такої щиросердечної любові, як нинішній Римський Архієрей. Папа Павло VI старався щороку перед святами сказати українцям "Христос раждається", "Христос воскрес", а папа Іван Павло II вітається не тільки святковими словами, але веде довші бесіди. І то не тільки з нагоди свят, але на різноманітних зустрічах з молоддю, туристами чи паломниками розмовляє нашою рідною мовою. Він не тільки бажає нам добра, але старається його чинити. Подумаймо

тільки, що донедавна українці у Польщі не мали свого єпископа, а нині мають свою митрополію з двома владиками. В Україні було лише три єпископати, а нині маємо і екзархат у східній Україні. Молімося за те, щоб Господь Бог дав ювілярові доброго здоров'я після операції. Вже кілька разів зустрічався Святіший Отець з великими небезпеками, але щоразу Господь повертав його до повноцінного життя, бо хоче вчинити через нього ще не одне добре діло. Сотвори Боже Святішому Отцеві Іванові Павлу II многая і благая літа!

* * *

У Василіянському Чині теж були свої скромні ювілеї. Вислужений двічі протоігумен о. Василь Мендрунь, ЧСВВ святкував 25-річчя свого священства. Сестри служебниці підготували у церкві св. Онуфрія святковий концерт за участю дітей. Вони гарно співали, декламували й вручили о. Василю букет роз. При цій нагоді привітали і о. Дам'яна Богуна, ЧСВВ, який цього року відзначає 60-річчя священства. Йому також діточки подарували гарні рози. За те їм щира подяка. Нехай ростуть на славу Божу, втіху батьків і добро нашої України!

Редакція "Місіонаря" бажає ювілярам ще довго вести людей правдивими стежками. І як традиційно, многих і благих літ!

На світлині: ювіляр о. Дам'ян Богун, ЧСВВ у вінку виходить з василіянської церкви у м. Жовкві Львівської області.

ДОРОГИ ЄДНАННЯ

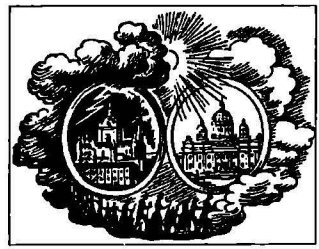

У ювілейний рік Берестейської та Ужгородської уній усюди чуємо гарні, ободрюючі фрази про те, щоб усіми можливими способами шукати бажаного з'єднання християн. Але є чимало суто людських слів і мрій, в яких дуже мало правдивої віри Божої, а без віри нам не вдасться осягнути нічого. Такі думки: "Україна велика, вона завжди була мостом між Сходом і Заходом, вона завжди рятувала європейську і християнську культуру від варварських наїздів зі Сходу, але її кривдила усі, як Москва, так і Варшава, Україна під сучасну пору має аж чотири християнські Церкви, які якщо об'єднаються і створять з себе єдину, незалежну від усіх Церкву, то це буде велика сила, велике майбутнє української нації...", є, без сумніву, дуже гарними, але хто їх висловлює, майже зовсім не розуміє, що це не слова християнина, а проста людська гордість, яка не приносить добрі плоди.

Церква Христова є такою, як її заснував Ісус : єдина і неподільна як Пресвята Тройця. Свята, бо святий Той, що її створив ("Я посвячую себе за вас, щоб і ви були святі"), вселенська, бо призначена усім народам ("ідіть і навчайте всі народи") і апостольська, бо це апостолам сказано: "Хто вас слухає, Мене слухає..." А одному з них: "На тобі збудую Церкву Мою... і дам тобі ключі Царства Небесного..."

У вирі історичних подій можна забути ці слова і придивлятися лише до розташування сил, які створюють нову політичну ситуацію... При цьому можна опертися на безліч незаперечних фактів насилля, яке чинили з боку Москви чи Варшави, або якими незрозумілими були деколи кроки Рима, і подумати, що всьому цьому настане кінець, бо у нас буде своя автономна, ні від "кого незалежна Церква". Тим самим закінчаться усі наші труднощі, над простором України розкриється вільний простір для спілкування з небом і нам вже ніхто і ні в чому не заважатиме. А інші хай живуть, як хочуть, нас вони вже мало цікавлять... і тому подібне.

А Господь "прийшов між своїх і свої Його не прийняли", заснував Церкву і пророк, що вона буде так само гнаною, як і Він сам. Дороги Божої Церкви - це не наші людські дороги і вони ніколи не будуть збуватися за нашими планами. За Церкву молився сам Христос, "щоб усі були одно", а відтак віддав за Неї своє життя, залишаючи їй Святого Духа, Духа Правди, який буде провадити до кінця віків...

Отже, дороги єднання Церков - це Божі дороги, і нам їх треба обов'язково знайти, бо лише на них буде Богом бажана єдність і здійсниться не наша, а Божа Воля.

Перша дорога - це Правда. Христос сам себе назвав Правдою, тим, що прийшов дати свідоцтво про правду і додав: "Хто від Правди, слухає Мої слова". Церква завжди буде голосити Його науку, що буде важко засвоюватись, деколи виникнуть великі гоніння, щоб її стерти з лиця землі, деколи зіпсутість закрадеться у саме лоно Церкви, тоді на святому

престолі засідають фарисеї і вони не лиш самого Учителя, але і його учнів засуджують на смерть.

А Церква залишиться такою до кінця віків, якою її заснував сам Христос на тих самих апостолах, що вже отримали дванадцять престолів на Страшному суді для того, щоб судити живих і мертвих. Правда залишиться правдою: Церква заснована на Петрі (скелі), якому передана верховна влада "в'язати і розв'язувати". Чим може бути Церква, якщо у ній забувають про це? Невже є такі мудрі місіонарі чи богослови, які зуміли переконати весь світ, що ми маємо і наступників Петра, яким передана верховна влада в Церкві, якщо б це не була віра, утверджена Христом? Віра, на якій заснована уся сила Єдності Церкви і за яку пожертвували себе найкращі сини? А після цього говорять: "Нам не треба ні Москви, ні Рима!" Чому якраз у наш час ті, що найбільше заперечують єдність Церкви, аргументують тим, що лише їм передана верховна влада у Церкві... над більшістю східних християн, бо вони - "третій Рим". Якщо Рим не є символом єдності християн, то навіщо його згадувати? Ні, правда нас поведе лише туди, куди повів Святий Дух єпископів, коли вони шукали єдності тому 400 років.

Друга дорога - це дорога Милосердя! Якщо б Господь не змилосердився над нами, Він не простив би нам наших гріхів і ми не тішились би Його великим даром - Церквою, що є домом Божим для всіх і де кожен блукаючий знаходить собі притулок! Сумно, що ми знаємо і вираховуємо усі гріхи світу, а про те, що є багато спраглих правди, ми забуваємо. Біля Ісуса і сліпі ставала зрячими, фарисеї - Його учнями, погорджені людським суспільством: Марія Магдалина, самарянка стали святими, і більше ніхто їм не згадував, які вони були грішниці, а ми не хочемо забувати і того, що сталося сотні років тому, і то з тими, яких вже давно на світі нема. Невже так приємно вираховувати самі людські гріхи? А милосердний Господь думає про інше: "Маю ще інших овець, що не є з цієї отари, тих мені треба привести і буде одно стадо і один пастир". Але хто їх шукає щиро і зі співчуттям? Кого не стримує ні "мова", ні звичаї, ні інші "дрібниці", лиш щоб не заважали і не йшли до нас зі своїми проблемами? Для того, щоб була єдність, мусить бути велике милосердя і до тих, що без власної вини опинилися поза великою кошарою і з труднощами шукають дорогу до загубленого дому.

А врешті - любов! Що можна зробити без великої любові? Чи ми були б спасенні, чи у нас була б Церква, якщо б нас Господь не любив? А тепер він хоче, щоб ми цей дар випросили і для наших братів. "Просіть Господа жнив, щоб зіслав своїх женців на свої ниви!" Церква одна і Церква для всіх, але якщо у нас буде добре серце і чутлива душа, чи ми не знайдемо у наших братів багато такого, що однаково дороге їм і нам і щоб у майбутньому думати, говорити, ширити лиш те, що нас зближує, а не те, що нас ділить. У серця є аргументи, про які розум не знає. "Хто вірить... так само, хто любить, тому усе можливе є!" Як чимало доброго сталося в історії Церкви та цілого світу, коли серед неї поширився дух любові і милосердя! Бог хоче, щоб ми ходили власне такими дорогами! Хай станеться Його Воля!

о. Павло МАДЯР, ЧСВВ

ХРИСТОС СТУКАЄ У ДВЕРІ ЛЮДСЬКИХ ДУШ

"От, стою при дверях і стукаю: як хто почує голос мій і відчинить двері увійду до нього і вечерятиму з ним і він зо мною" *(Одкров. 3, 20)*

"Стою при дверях і стукаю", - мовить Ісус. Чи задумуємося ми, християни, над цією картиною зі Святого Письма? Адже Христос хоче увійти до нашого життя. Він хоче помножити наші радощі й успіхи та розділити наші смутки і невдачі. Він хоче допомогти у наших терпіннях, взяти наш тягар на Себе.

Христос сказав: "Прийдіть до мене всі втомлені й обтяжені, і я облегшу вас. Візьміть ярмо моє на себе й навчіться від мене, бо я лагідний і сумирний серцем, тож знайдете полегшу душам вашим. Ярмо бо моє любе й тягар мій легкий" (Мат. 11, 28-30). Так, Христос хоче нам допомогти. Нічого від нас не вимагає, лише щоб довірилися Йому. Він облегшує тягар нашої душі і є з нами у найважчих годинах нашого життя. Він обіцяв, що не залише нас, хоча інколи видається, що Христос нас не чує. Але, можливо, у такі моменти нашого життя Він стоїть перед дверима і стукає, запрошуючи прийти до Нього. Лише один Господь може зробити ярмо любим і тягар легким, і очікує на нашу відповідь...

Христос є нашим Господом і Спасителем. Він терпеливо очікує. Нам важко зрозуміти, чому Христос, такий сильний і могутній,

відвідує нас, слабких і немічних. Спаситель насильно не відчиняє дверей нашої душі. А перед Ним - твердий і нерухомий мур... Господи, як Тобі прикро, коли мусиш чекати!

Людина, наділена грішною природою, хоче творити сама у цьому світі. Але плоди цього творення не завжди роблять її щасливою, бо усе діялося без Христа.

Впустити Ісуса до власного життя - це означає і покаятися, рішуче розірвати з грішним минулим, уникати учинків, які суперечать Божим законам. Ми кличемо Господа до свого серця для допомоги, адже без Його ласки не зможемо змінитися і стати кращими. Але тим

самим вже не можемо перечити Його волі, а підпорядкуватися і наслідувати Його.

Виникає запитання: "Але як почути голос Ісуса?" Його заклик можемо почути від священика, товариша, рідних чи прочитаємо у книзі. Почувши стук, обов'язково відчинімо двері!

Після такого кроку ми запрошуємо Спасителя увійти до нашого життя. Коли це зробимо, то будемо щасливими людьми. Адже саме у цьому Христос хоче допомогти.

Під сучасну пору зустрінемо невдоволених життям людей. Не приносять їм задоволення і матеріальні блага. А скільки молоді у сучасному світі гине у гріхах, не знаходить свого місця у житті! Скільки у світі нині ненависті, брехні, несправедливості. Одна з головних причин у тому, що чимало людей не відкрили дверей власного життя Господу. Склалося б усе по-іншому, якби вони це зробили. Проте Христос і далі терпеливо очікує...

Він прийшов у цей світ і помер за наші гріхи на хресті. А нині стоїть під дверима нашої душі і стукає. Від нашого рішення залежить майбутнє і спасіння.

Отож, запросімо до нашого життя Христа. Дозвольмо Йому говорити до нас. Він єдиний має слова життя вічного.

брат Василь ТАРАСЮК, ЧСВВ,
новик Крехівського монастиря

АКТУАЛЬНО

КОЛИ БРАТИ ТЕРПЛЯТЬ

Ми, як християни, повинні керуватися у житті любов'ю до ближніх, і то великою, бо тільки так можна буде почути від Христа на суді добре слово похвали. Отож, пише з Москви кореспондент "Молоді України" Богдан Кушнір: "Соціальний потенціал незадоволення в Російській Федерації настільки великий, що перевищує всі можливі допустимі розміри. У Росії 20 мільйонів безробітних, напівбезробітних, 37 мільйонів, згідно з офіційною статистикою, живуть нижче від прожиткового мінімуму, 15 мільйонів мають достаток двічі нижчий, порівняно з прожитковим мінімумом, значить вони вже давно голодують, 6 мільйонів біженців, і потоки не скорочуються, 2 мільйони тих, хто повинен вчитися, але не вчаться і мільйони вуркаганів. Додайте, помножте на коефіцієнт сімейності й побачите, що це вже не половина населення, а значно більше. Цей показник, згідно зі світовою статистикою, не повинен перевищувати 15 відсотків". Ми самі тільки бідкаємося над становищем у державі. Але в нас хто працює і тверезий, то жити може навіть добре.

Євген ШИДЛОВСЬКИЙ

МОЛОДЬ І ХРИСТИЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ

Сьогодення - це час повернення до вічних джерел духовності, котрі відкриває нам Христова Церква, яка вже понад 1000 літ формує нашу віру, духовність, ментальність, культуру, побут. На основі Христового вчення, яке дає людству вищі моральні цінності, повинна здійснюватись відбудова суспільного ладу у нашій демократичній та незалежній державі. Нелегка справа виховання молоді - це теж будівництво держави. Завдання освітних закладів не тільки дати знання молоді, але й виховати її. Тільки у співпраці Церкви, родини і навчальних закладів можливо допомогти підростаючому поколінню осягнути шлях до пізнання Бога, як вічної Любові, Добра, Правди, Справедливості і Милосердя, до вивчення основ моралі, які закладені в найвеличнішій книзі людства - Святому Письмі.

Сучасний стан справ у державній освіті, коли окремі сили намагаються відсепарувати християнську релігію від морального виховання (зване загальнолюдським) є проти історичного досвіду, бо Церква завжди була і залишається носієм та джерелом моралі. Виступ депутата ВР України Мойсеєнка перед прийняттям Конституції про те, що "религия оболванивает детей" - є свідченням того, що гідра марксизму та атеїзму у нашій державі ще живуча. Вплив економічної скрути на ідеали, котрі вибирає молодь слід теж враховувати. Знову ж таки, за дослідженням соціологів, 60% проблем в економічному житті - це проблеми моральні. Збайдужіння, нехіть до навчання, девальвація цінностей, моральний і духовний упадок - ось декілька штрихів до портрету частини сьогоднішньої молоді. Вплив масової західної культури, яка поширюється через туризм, телебачення, кіно, пресу і т. п., спричинює руїну віри у вищі ідеали. Зрозуміло, що байдуже, чи нейтральне ставлення до віри у моральні ідеали зумовлює процес дегуманізації молоді.

В історії людства такі явища є непоодинокі. Ще в IV ст. перед Різдвом Христовим грецький філософ Сократ ганьбив атенян за моральну зіпсованість, але пізніше висловив сподівання, що молодь врятує націю і на неї треба звернути особливу увагу. Злочинність, шахрайство, злодійство, розпусту самі державні органи правопорядку не в силі подолати. Не репресивні (каральні) методи, як останній спосіб зупинити зло, пропонує Церква у вихованні молоді, а превентивні (запобіжні) методи, щоб попередити і не допустити його.

Християнське виховання молоді, яку навчає Церква, є безперервним процесом праці над формуванням душі і тіла особи для досягнення нею повної злуки з Богом, враховуючи слова Апостола Павла: "Живу вже не я, а живе у мені Христос" (Гал. 2, 20). Християнське виховання засноване на вічних правдах, об'явлених Богом у Святому Письмі, а саме про існування Бога, створення світу і людини, про безсмертя людської душі, про останній суд, на якому Бог нагороджуватиме за добрі вчинки небом, а за злі - пеклом. Християнська мораль утверджується на Божих Заповідях,

на прикладі життя святих, на святій Літургії і святих Тайнах та на всіх цих чинниках природного та надприродного порядку. Частина сучасної молоді вважає Бога за перешкоду, що стоїть у їхньому житті, уявляє християнську релігію застарілими, архаїчними ритуалами, мертвими, відірваними від життя, а також уявляє її, як суцільні заборони з песимістичним поглядом на життя. У житті молоді пускає отруйні коріння практичний атеїзм: "Знаю, що Бог є, але поводжусь ніби Його не існувало". Християнське виховання глибиною своєї сутності випливає зі слів святого Августина: "Люби і роби, що хочеш". Християнський оптимістичний погляд на життя найкраще висловив сам Ісус Христос, воскреслий із мертвих: "Радійте, Я ж бо переміг світ". Свята Літургія, що є одним з постійних джерел християнського виховання, є таїнством, в якому присутній живий Христос, що народився, жив, навчав, чинив чуда, терпів, страждав, вмер, воскрес і вознісся на небеса і далі перебуває між нами у Пресвятій Євхаристії.

Заповіді Божі як універсальний моральний закон людства не є суцільними заборонами, а радше пересторогами у житті молоді, які є запорукою людського добробуту, щастя земного та вічного. Християнське виховання розрізняє Заповіді щодо почитання Бога ділом, словами і думками та шанування власного життя, людини і ближніх через пошану майна, честі і слави та збереження чистоти і вірності в подружжі. "Вільна любов", наркотики, алкоголь і т. п. суперечать призначенню та гідності людини, яка створена на образ і подобу Божу. Головне завдання християнського виховання молоді - дати їй ідеал для наслідування - особу Ісуса Христа Богочоловіка. Щоб бути релігійною і дотримуватись християнської моралі, молодь повинна краще пізнати Христа, бо можна знати про Христа, але не знати Його і не Вірити в Нього. Христос має вплив на життя мільярдів людей, чого не зробили жодні філософи, полководці, володарі держав, поети, вчені. Він єдиний серед людей міг сказати: "Хто закине мені гріх?" У Його житті ніколи не було дисгармонії між словами і ділами. Христос є істинний ідеал для наслідування, бо сказав: "Я є Дорога, Правда і Життя". Християнська релігія є релігія любові, в якій Богочоловік вмирає за спасіння всього людства, навчаючи: "Більшої любові немає, як та, коли хто життя своє кладе за друзів своїх" (Ів. 15, 13). Новозавітний закон Любові, який навчив усіх Христос: "Люби Господа Твого понад усе,.. а ближнього свого, як себе самого" (Мк. 12, 30), а також Нагірна проповідь Христова є програмами християнської моралі для молоді.

Необхідністю активізації християнського виховання молоді служить і те, що в сучасних умовах на юні душі здійснює активний вплив цілий спектр різноманітних нехристиянських течій і сект, представники окультних наук, деякі екстрасенси, парапсихологи, "ясновидці", прихильники східних природних релігій, їх трансцедентальних медитацій та представники РУНвіри - українського язичництва, що негативно впливають на світогляд і мораль молодих людей.

Корінь зла у проблемах сучасної молоді слід вбачати також у невмілому використанні або надуживанні свободою при недавному виході її з тоталітарного устрою із авторитарними методами виховання. Тому виховання свободою є зараз дуже актуальне. Доречними є слова святого

Августина: "Людино, Бог, що створив тебе без тебе, спасти тебе без тебе не зможе".

За християнське виховання української молоді з моменту свого відродження в 1989 р. активно взялась Українська Греко-католицька Церква. Вже в 1990 р. в рамках з'їзду "Українська молодь - Христові" розпочалась робота по підготовці катехитів - учителів християнського виховання, які тоді ж в окремих школах Львова і області розпочали свою нелегку працю. З 1991 р. по сьогоднішній час при Львівській Архієпархії УГКЦ з ініціативи Сестер Служебниць для мирян, учителів і духовних осіб працюють літні Катехитичні Курси, які за останніх три роки випустили близько 300 кваліфікованих учителів християнської етики та катехизму. З 1992 р. найбільш досвідчені катехити почали виховувати студентську молодь в Львівському держуніверситеті ім. Івана Франка, Львівському сільськогосподарському інституті, в переважній більшості шкіл Львівської області, а також Тернопільської та Івано-Франківської областей. Розпочалась робота по християнському вихованню молоді зі всієї України у військових частинах західної України, в педагогічних училищах, технікумах. Великою мірою до цієї роботи прилучилось священство, зокрема слід виділити в цьому напрямі місіонерську діяльність впр. о. В. Зінька, ЧСВВ. Величезна заслуга у підготовці такого великого числа кадрів катехитів належить головно всеч. о. д-ру, мітр. І. Музичці, о. проф. І. Мончаку, всеч. сестрі Л. Цюпі, СНДМ, які доклали чимало зусиль і жертовності у формації виховників, патріотів нашої молоді. Залишається тільки шкодувати, що в сьогоднішньому році холодніє бажання окремих керівників освітних закладів до викладання в їхніх установах предметів християнсько-виховного змісту.

Олег ОГІРКО

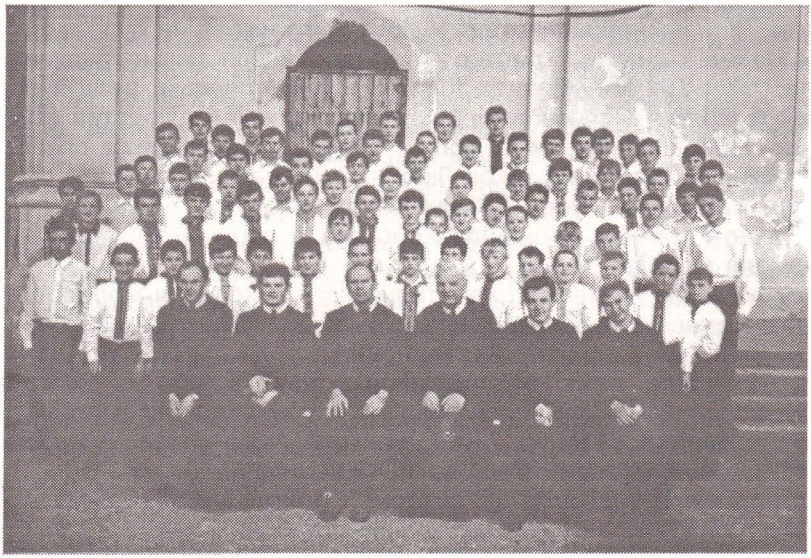

На світлині: вихованці василіянського історико-філософського ліцею зі своїми наставниками у м. Бучачі на Тернопільщині.

ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

На початку жовтня 1996 року в княжому Львові розпочав свою роботу Патріарший Собор Української Греко-католицької Церкви, присвячений 400-літтю Берестейського з'єднання Київської Церкви з Римським Престолом. Величний форум, який тривав від 6 по 12 жовтня ц. р. став історичною подією і, на думку учасників Собору, матиме вплив на подальшу долю нашої Церкви у XXI столітті.

Крім пленарних засідань, відбулося обговорення теми "Нова Євангелізація" у комісіях Собору. Плідною була праця у катехитичній комісії під головуванням о. Мирона Бендика (співголова с. Луїза Цюпа, СНДМ). З доповідями виступали катехити як з України, так і з діаспори. Мені пощастило побувати на одному із засідань Катехитичної Комісії Собору, на якому о. Мирон Бендик мав доповідь про можливі форми співпраці Церкви і школи, про роль релігії у навчальному процесі та її місце в сучасному суспільстві.

Від Катехитичного Осередку Львівської Архієпархії з рефератом виступила с. Луїза Цюпа, СНДМ, координатор чотирирічних Катехитичних Курсів, організованих у Львові в 1991 році за Божим Благословенням Блаженнішого Мирослава Івана кардинала Любачівського. У своєму рефераті с. Луїза, СНДМ докладно проаналізувала стан і роль катехизації в Україні, поділилася думками стосовно вишколу катехитів. Було зроблено наголос на тому, що завдяки катехизації людина повинна дозрівати у вірі, пізнавати особу Ісуса Христа і злучатися з Ним. З такою настановою на катехитичних курсах Львівської Архієпархії ведеться підготовка катехитів на вчителів християнської етики для праці в школах, середніх та вищих навчальних закладах, дошкільних установах, недільних школах і т.п. Цього року відбувся третій випуск слухачів Курсів. 90 осіб отримали посвідчення на право катехизувати, викладати в школі етику на засадах християнської моралі. Катехити свідомі того, що вони несуть велику відповідальність за релігійне виховання дітей перед Богом, Церквою і суспільством. Для успішної праці вони повинні бути забезпечені відповідними програмами, підручниками та іншою навчальною і науково-релігійною літературою, обмінюватися досвідом своєї праці. Тому однією із пропозицій, висловленою с. Луїзою, СНДМ було побажання створити Міжепархіальний Катехитичний Центр, покликаний координувати діяльність Катехитичних Осередків як в Україні, так і в діаспорі.

Катехитична комісія провела в малих групах обговорення з питань: про напрямки катехизації в Українській Церкві, про розробку катехитичних програм, видання підручників спільних для Церкви в Україні та в діаспорі, про доцільність розробки спільної програми для підготовки катехитів Української Греко-католицької Церкви у всіх кутках світу.

Соборові рішення з доповненням та зауважами після ретельного опрацювання катехитична комісія Собору передала Священному Синодові єпископів на потвердження.

Молімося, щоб соборові рішення, потверджені під Божим надхненням нашими Владиками, принесли велику користь Українській Церкві і

народові як тепер, так і у майбутньому XXI століття і "аби ми, - за словами Владики Любомира Гузара, - нашим дітям і внукам могли передати, як цінний скарб, свідомість нашої єдності та одності як життєву дійсність".

Надія ГРИВНАК

НАМ ПИШУТЬ

СВЯТКУВАННЯ 400-ліття БЕРЕСТЕЙСЬКОЇ УНІЇ У СЕЛІ УБИНІ

"Щоб усі були одно" - під таким гаслом відбулося святкування у с. Убині Кам'янко-Бузького району, що на Львівщині, присвячені 400-літтю єднання Української Церкви з Вселенською Католицькою Церквою.

Урочистості відбувалися з 3 по 6 жовтня. У четвер отець-парох Володимир Процик почав їх святою годиною, опісля була св. Сповідь. У п'ятницю о 8 годині - Служба Божа, Молебень до Серця Христового і Христових ран, суплікація. В суботу о 8 годині - Служба Божа, молебень до Пречистої Діви Марії, суплікація. Пополудні приїхав отець-ієромонах Михайло, ЧСВВ, настоятель церкви Св. Онуфрія, що у Львові. Його запросив парох села взяти участь в урочистостях. О 19 годині з нагоди ювілею отці відправили подячну Службу Божу "за дар Божий - дар єдності", нічну адорацію з виставленням Найсвятіших Тайн, Велику вечірню з Литієм Чесному Хресту, вервичку і Хресну дорогу навколо церкви.

В неділю святкування ювілею закінчилося Богослужінням. Проповідь виголосив о. Михайло ієромонах, опісля відбувся обхід навколо церкви, коротке свячення води, свячення ювілейного хреста, до виготовлення якого особливо спричинилися Богдан Антонів і Іван Скобилко. Кожному з присутніх на торжестві отці подарували пам'ятні стрічки, якими був прикрашений хрест.

Щодня люди сповідалися і приступали до Святого Причастя.

Ці святкування надовго запам'ятаються мешканцям і гостям с. Убині, яке створили на славу Божу і людям на спасіння парох о. Володимир і ієромонах о. Михайло, ЧСВВ.

Мешканці с. Убині

"МАРІЯ ЄДНАЄ СЕРЦЯ"

(Відпуст в Улашківцях)

"Різдво твоє, Богородице Діво, радість звістило всій вселенній, бо з Тебе засяяло сонце правди Христос Бог наш, що зняв прокляття, подав благословення, знищив смерть і дарував нам життя вічне!..."

(Тропар празника)

Переживаючи свято Різдва Божої Матері та застановляючись над цим великим таїнством, починаємо розуміти, що історія нашого спасіння почалась саме з цієї величної події. Безконечна любов Божа і ласка змилосердились над своїм народом і дали нам дорогоцінний діамант: Божу Матір - Марію!

Коли глянути на внутрішню цінність та красу цього величного свята, усвідомлюємо та пізнаємо велику і безмежну любов Бога до людини, Творця - до свого творіння. Дійсно, яка то давня історія нашого спасіння, і як наскрізь, вона пройнята безмежною любов'ю Бога. Цю любов ми спостерігаємо щодня, отримуючи від Бога через Марію безліч ласк. А й справді...

Український народ дуже любить Пресвяту Богородицю, тому й щорічно спішить скласти Їй подяку за всі ласки до різних місцевостей, а зокрема до Крехова, Кристинополя, Зарваниці, Гошева, Грушева, Улашківців, Підгірців, та багатобагато інших місць.

І ось 20-21 вересня на празник Різдва Божої Матері з'їхалось дуже багато прочан до чудотворної ікони Матері Божої Улашківецької, що на Тернопільщині, аби в такий спосіб виявити Марії свою велику любов і шану, як своїй Небесній Ненці.

Відпуст в Улашківцях почався з посвячення Хресної Дороги (20.09), яку вперше відправив і посвятив Впр. о. Андрій Шагала, ЧСВВ. Під час Хресної Дороги було наголошено на такому важливому сьогодні питанні церковної єдності чи екуменізму. Йшлося про брак любові між християнами різних конфесій, а також і єдності християнського подружжя, подружжя як християнської спільноти, виховання молоді. Впродовж цілої ночі з 20-21 вересня у монастирській церкві отців Василіян були чування перед чудотворною іконою Улашківецької Матері Божої. Прекрасний релігійний концерт на честь Різдва Матері Божої поставила Марійська Дружина під проводом брата Іпатія Сеньковського, ЧСВВ з міста Бучача.

А на сам празник Різдва Матері Божої у василіянській церкві була відправлена святкова Служба Божа у співслужінні багатьох священиків. По закінченні Св. Літургії всі прочани разом з духовенством процесійно пішли до джерела, де було посвячено воду. І цим

завершився цьогорічний празник Різдва Матері Божої в Улашківцях.

Тож задумаймося і застановімося на хвилину над своїм життям... Подумаймо собі: "А як ми переживали це свято? Як ми любимо Марію, нашу Небесну Неньку? Чи наше щоденне життя хоч у чомусь є подібним до Її життя?" Було би дуже добре, коли кожен з нас застановився б собі над цим питанням і тоді, можливо, станеться з нами правдива переміна, тоді любов переможе усе, й Пречиста Діва Марія з'єднає серця тих, які Її люблять і хочуть бути вірними дітьми!

брат Софрон ГРИЦЕВИЧ,
новик Крехівського монастиря

УПОКОЇВСЯ У БОЗІ

28 листопада цього року відійшов по вічну нагороду о. Павло Петро Мадяр, ЧСВВ, член закарпатської провінції св. Миколая. Праведно прожив 76 років, з них у Чині - 50. Усе його свідоме життя пройшло у безперестанній боротьбі за своє спасіння та спасіння вірних католиків. Треба було перенести не одну прикрість від тих, що нищили усе Боже. Мав слабке здоров'я, але не зважав ні на літо, ні на зиму, чи погоду, чи негоду і був завжди там, де його просили: хрестив, давав шлюб, готував до переходу у вічну батьківщину чи підтримував у святій вірі. У Бога заслужив вічну нагороду, а в людей - любов і пошану, про що свідчить величавий похорон. Понад 25 священиків з єпископом Іваном Маргітичем і велика кількість людей провели о. Павла на місце вічного спочинку.

У Бога йому вічна нагорода, а у людей - вічна пам'ять!

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

УКРАЇНЦІ В ЕСТОНІЇ

25-го жовтня 1996 року приїхав я з Впр. о. Павлом Яхимцем, ЧСВВ до Естонії. Заночували в домі гостинного панства, у д-ра ветеринарії п. Богдана Черепахи, що працює в місцевості Пилві. У суботу вранці вирушили до столиці, міста Талліна. Край має майже півтора мільйона жителів. Українців - біля сорок тисяч, вони є другою щодо кількості осіб національною меншиною у цій упорядкованій країні.

Організоване життя наших земляків почалося ще в 1907 році. Це було земляцтво українських студентів у Тартуському університеті. Сьогодні українське земляцтво, що зареєстроване 1988 року, має у столиці 260 членів. При земляцтві є вокальний гурт "Журба", дитячий гурт "Струмочок". Щосереди ввечері звучить українська радіопрограма "Червона калина", яку веде вміло пані Ніна Охріменко. Створюється українська бібліотека.

Церковне життя зосереджується при греко-католицькій церкві у старому місті. Тепер її реставрують. Кожної четвертої неділі місяця править тут Св. Літургію о. Павло, що приїздить з Вільнюса. Саме він подбав за те, аби сестри Пресвятої Родини з України проводили навчання Божого закону влітку цього року. Люди дуже гарно відгукуються про сестер монахинь і очікують їх знову, зокрема діти.

Головою церковної ради є рухливий і жвавий п. Анатолій Лютюк. Функцію дяка виконує ревно п. Ігор Свирида. Головою земляцтва є п. Юрій Чайківський. Варто зазначити, що подружжя Орест і Лідія Боднарі є обраними до міської ради. Ще також і пан Леонід Чуприна. Виходить, що наші люди тут вміють добре за своїх голосувати. Згадати б при цьому, що при церкві існує недільна школа. Школою займається пані Тереса Бадзьо. При відновленні храму трудиться п. Ганс Бравн з Німеччини, представник "Харітасу".

У суботу, 26 жовтня, ввечері ми правили з о. Павлом Св. Літургію і була у проповіді тема про 400-ліття унії, бо ради того мене запрошено у Прибалтику. У неділю, 27-го жовтня, була Співана Служба Божа з проповіддю та й ще хрещення дитини. Пополудні, оглянувши столицю, ми загостили до рідного земляцтва. Саме тут справляли вечорниці. Лунала українська пісня, а на прощання бандуристка із співаком заспівали нам "Лебеді" Василя Симоненка. Врешті вернулися, о. Павло відправив Службу Божу та й я мав відповідне слово до зібраних вірних.

У понеділок ми були на прийомі у посла Української держави дост. пана Олененка. Ми почули багато втішного і перспективного від представника українського уряду, бо він свого часу був міністром культури та захисником української мови. У вівторок вранці 29-го жовтня ми вибралися до Пилви й тут мали ввечері дві Служби Божі та проповіді. Згодом голосили Боже Слово у Саверні. Земляки нас дуже гостинно вітали. Крім цих місцевостей ще є земляки у більшій кількості в Нарві, і сюди задумує

загостити з духовною обслугою Впр. о. Павло Яхимець, ЧСВВ. Це була середа 30-го жовтня, коли ми вирушили через Латвію до Вільнюса.

УКРАЇНЦІ У ЛАТВІЇ

Українців у Латвії буде біля 80 тисяч. Мають проблему з громадянством, як і в Естонії. Хоча ми їхали вже Латвією та й були у її столиці - місті Ризі, але то була пізна година, і ми не змогли зустрітися із земляками. Щойно 5-го листопада у вівторок, вибралися раненько з Вільнюса разом із пані Танею Лісовською - паніматкою о. Олександра (зараз на студіях у Римі), до латвійської столиці. Без жодних зупинок ми переїхали кордон і помчали автомобілем у бік Риги. Були на місці близько обіду.

Розшукуємо приміщення української державної школи у Ризі. Це, здається, одинока у світі школа, що її утримує крайовий місцевий уряд. Школа гарна, велика і чистенька, як це ведеться у прибалтійських державах. Діти гарно одягнені. На стінах бачимо різні праці школярів на тему "Коли я щасливий, щаслива?" Є праці довгі, з ілюстраціями і короткі, самі тільки ілюстрації. Діти до нас привітні.

Отож, приходить і сама достойна директор школи Лідія Кравченко. Вітається та й починаємо розмову, наче давні знайомі. Зрештою, паніматка Таня познайомилася з директором на з'їзді педагогів у Києві. Розказує нам пані директор про те, скільки зусиль, праці і жертви коштувало здобути оцю українську школу. Її навіть побили неприязно налаштовані росіяни, і вона опинилася у лікарні! Та все-таки не знеохотилася і досягла свого. Сьогодні наша латвійська громада має добре організовану школу для рідної дітвори, щоб вона не забувала, чиїх батьків вони сини й дочки.

Запрошують мене до молодшого класу і тут довідуюся, що діти знають молитви і про Бога їм розповідає о. Амбросій, українець з місцевої православної церкви-собору. Малі пильно слухають і даю їм благословення та й заохочую користати з прекрасної нагоди, що нею є рідна школа на чужині, поза Україною. Ще ведуть нас до старшокласників. Оповідаю їм про власний життєвий шлях на чужині, де прожив 58 років і рівно ж заохочую свого не цуратися та бути світлом доброї і чесної поведінки для інших дітей і громадян. Теж благословляю їх.

Кличуть нас на обід до шкільної їдальні. Навіть банани знайшлися для людини, що стільки прожила у Бразилії. Під час обіду ділимося власним виховним досвідом на різних теренах наших поселень. Хоча пані директор може дуже багато нас навчити, зокрема, що ми маємо право бути українцями і виховати так наших нащадків усюди, де б ми не жили. З гарними враженнями ми залишили Ригу й поїхали оглянути на сході Латвії василіянський монастир. Ще, завітавши до Марійської місцевості, їдемо до Вільнюса.

УКРАЇНЦІ У ЛИТВІ

Україна з Литвою здавна пов'язані, зокрема історією. Коли панувала литовська династія в Україні, то залишилася добра згадка цих володарів: "Старого не руйнуємо і нового не заводимо". Хоч литовські правителі заснували кращу адміністрацію краю і усунули удільну владу київських князів.

Першого листопада - задушний день у Литві. Ми їдемо на місцевий православний цвинтар правити панахиду на могилі Якова Головацького, члена "Руської Трійці". У суботу їдемо до литовського атомграду у місті Вісалінас. Тут від 1989 року існує українське товариство, а при ньому - рідна школа. Навчає у ній Ірина Кузнєцова. Вона закінчила Ужгородський державний університет. Школу утримує литовська держава, а підручники постачає київське товариство "Україна". Музики і співу навчає Марина Бєжина.

При товаристві є мистецький ансамбль молоді та бібліотека. У місті буде близько 1200 наших земляків. Товариство очолює п. Сергій Гуртовий. Того ж дня громада привітала о. В. Зінька, ЧСВВ і дала концерт української пісні. Потім у залі була Служба Божа та проповідь і врешті прийняття гостей з Вільнюса. Ця громада вартує, аби тут бодай раз у місяць загостив наш священик.

У неділю, 3-го листопада, вибули ми з Вільнюса до Йонави з братом Глібом, ЧСВВ. У державній школі, де приміщена і наша недільна школа, була одразу конференція о. В. Зінька, що тривала добру годину. Потім сповідь, Св. Літургія та й проповідь. І тут є гарна громада, та й, на диво, треба зауважити, що у прибалтійських державних є достатньо української дітвори.

З Йонави рушили ми машиною о. Павла до Клайпеди, литовського порту. Ввечері ми прибули до товариства, де на нас чекали діти й їхні батьки, зокрема матері. Знову Св. Літургія та проповідь, також дружня розмова з громадянами. На ніч нас приймає панство Смирнових (він - росіянин з Новгорода). Людина вельми благородна, не вживає алкоголю, не курить і гарно ставиться до людей. Жінка - дочка поляка і білоруски, але жила в Україні і водить свого сина Іллю до української школи. Мають трьох дітей. Син одружений і дочекалися онука. Клайпедська українська громада справила на нас гарне і чарівне враження.

У самому Вільнюсі є оновлена каплиця при церкві Пресвятої Трійці, де 13 років працював св. Йосафат. Діє українська школа. Не забули, що перебували і у Каунасі 1-го листопада, і тут нас сердечно прийняла українська громада. Отож, головне завдання - старатися релігійно і національно оживити та збільшувати українську громаду у Литві.

У ТРЬОХ АМБАСАДАХ УКРАЇНИ

Коли є своя незалежна держава, то людина почувається цілком інакше, ніж тоді, коли нема своєї урядової установи у даному краї. Довгі роки ми чекали на свої дипломатичні представництва і врешті, за великою Божою ласкою, їх дочекалися.

Вперше довелося бувати у стінах рідного представництва України 1993 року у столиці Аргентини - Буенос Айресі. Варто знати, що Аргентина ще у час визвольних змагань за Петлюри визнала однією з перших Україну. А у 1991 році також. Амбасада знаходиться у дільниці закордонних представництв. Гарно було у товаристві мого брата Романа погуторити з представниками Української держави у цій столиці над рікою Ляплатою.

Був я гостем в амбасаді України у Талліні - столиці Естонії. Це було 28-го жовтня, у понеділок. Пан амбасадор Олененко при каві нам розказав, як то йому доводилося бути міністром культури ще за радянської України і навіть поетеса Ліна Костенко здивувалася, що він обізвався про право рідної мови у своєму краї. Швидко проминули хвилини розмови і ми, приємно вражені гостиною, попрощалися.

Коли 5-го листопада, у вівторок, ми загостили до української школи у Ризі (Латвія), то пані директор Лідія Кравченко запропонувала відвідати місцеву українську амбасаду. Ми радо погодилися. Їдемо широкими вулицями Риги. От повіває синьо-жовтий прапор та й вже чекає на нас перед воротами урядовець амбасади. Вводить до розкішного приміщення. Тепло вітає нас достойний пан посол Володимир Лазарович-Чорний. Пані Лідія і Таня, та й о. Павло і я, слухаємо розповідь. Це одна з перших амбасад у Латвійській республіці. Сам пан посол колись трудився посланцем товариства "Україна" для зв'язків із закордонними українцями і навіть мав неприємну справу, що, будучи у Канаді, нав'язав стосунки з о. прелатом Кушніром і зі Світовим Конгресом Вільних Українців. Оповідає нам про труднощі українців у Латвії та й про справедливу вимогу: щоб їх не трактували як російськомовних, але вільних, від ярликів минулого, громадян.

У середу, 6 листопада, були ми в українському посольстві у Вільнюсі. Приймає нас пан посол Ростислав Митрофанович-Білодід. Короткими штрихами змальовує працю українського дипломатичного представництва у цій державі та й інформує, що амбасада має власний будинок. Вартість його - мільйон доларів, але нині сягає уже і до п'яти мільйонів. Довідуємося, що народився посол на сто метрів далі від Андріївського собору у Києві. Поїде у неділю відвідати свою хвору матір. Обводить нас приміщеннями, що чудово упорядковані. Тут недавно зустрічалися два президенти - наш і литовський. Задоволені відвідинами, ми з о. Павлом повернулися попри статую Ґедиміна, постамент якій подарувало українське посольство.

ІНШОВІРЦІ ТА МИ

Часто трапляється сьогодні таке, що до нас чіпляються іншовірці. Неодноразово вони намагаються зав'язати з нами розмову і переконати про свою правду та віровизнання. А це часто нас "термосить" і ми не знаємо, на яку стати. Не одна побожна душа має з цього потім докори сумління. Отож, необхідно подати певні правила на такі нагоди.

1. При зустрічі з ними католик повинен показати добре виховання та відповідний такт. Це багато означає і відразу відбирає відвагу співрозмовникові. Він передчуває, що має перед собою людину виховану й чесну та й таку, що має належне вироблення не лише в особистій поведінці, але й у своєму релігійному вишколі. Це одночасно впокоряє противника, чого він якраз боїться і чується тим сильно прибитий і принижений. Найкраще такому сказати по-джентельменськи: "Дякую, справи віри найкраще розв'язувати у церкві чи кімнаті, але не на вулиці чи у публічних місцях, як от у транспорті. Коли вас цікавить релігійне питання, то ми, католики, маємо для цього Церкву і священиків. Коли вас щось у справі віри цікавить, то скеруємо вас до наших священиків, які на таких речах достатньо розуміються і вони вам вияснять...".

2. Друге правило - це не вивести себе з рівноваги, бо такі панове уживають різні підступи і хочуть втягнути нас на своє поле і там бити чи розорювати. Треба спокійно і твердо стояти на одному: "Ідіть до священиків! Так велів сам Христос, і коли ви Біблію так шануєте, то її і слухайте".

Часто, звичайно, вони намагаються кинути камінчик у наш город. Ніби в нас є неправильно те чи це, і що ми не чинимо, як каже Біблія. Відповідь на це дуже проста і нескладна: "Це є наша віра і наша справа, ми до ваших горщиків не ліземо і не дозволимо, щоб ви нам щось там мішали." Та найкращим засобом проти них буде молитва, зокрема "Богородице Діво". Це на них як свячена вода на того, не при нас згадуючи...

3. Велику небезпеку має і їхня література. Отож, не берімо її. Не кажу уже читати, але взагалі не брати, а дати їм нашу літературу, і її завжди треба мати під рукою. Вони, звичайно, у такій ситуації нас облишать у спокої. Завжди тримаймося того правдивого погляду: віру черпаємо з учительського уряду Церкви - папи і владик. Тримаємося цілого передання, бо у Біблії записана лише мала його частина. Тоді легко можемо позбутися таких непроханих гостей чи співрозмовників.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

Поправка

У попередньому номері вкралися дві прикрі помилки.

У підписі "На обкладинці" слід читати: Святий Йосиф Обручник замість "священомученик Йосафат Кунцевич".

На 25 сторінці замість "зі села Протулин" слід читати: із села Пратулин.

УКРАЇНСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ У СЕЛІ ДОБРЯЧИН

Після Пилипа (27 листопада) в українських селах розпочиналися традиційні вечорниці. В одних регіонах вони тривали до свята Стрітення (15 лютого), в інших - до Благовіщення (7 квітня), а то і до Вербної неділі (тиждень перед Великоднем).

У с. Добрячин Сокальського району на Львівщині вони розпочиналися дещо раніше - після Покрови (14 жовтня) і тривали до Пилипа. А далі молодь збиралася вже не на вечорниці, а на колядки. І збиралися з перервами аж до Стрітення (тут і далі використано спогади Канюки В.С. та Канюки Г.П., мешканців села Добрячин).

До речі, у Добрячині ці вечорниці мали назву досвітки.

Молодь прагнула дозвілля. Але ні кінофільмів, ні дискоклубів не було. Тому використовували давній та добре вивірений звичай, "котрий був у вжиткові майже на всій Україні, - наймали постійну оселю під вечорниці" (Скуратівський В.Т. Місяцелік. - К.: Мистецтво, 1993. - С.143).

Справді, юнаки та дівчата села Добрячин (а мова йде про події 30-40 років 20 ст.) винаймали домівку у вдовиці чи самотньої бабусі і, як тільки звечоріло, та впоравшись з домашнім господарством, збиралися на вечорниці. Приносили з собою паляниці, калачі, печені пироги, борошно, сир та картоплю, щоб зварити свіжі вареники, інші страви. Оковитої не брали. Бо дорого коштувала та й не впивалися (чи не приклад для наслідування теперішнім поколінням?). Частина гостинців перепадала господині дому. Дівчата також допомагали їй поратися по господарству, по черзі мили підлогу, прибирали у хаті. Хлопці заготовляли дрова на зиму, ремонтували пліт, хлів, стріху.

Як правило, дівчата сходилися раніше і, очікуючи хлопців, співали журливі пісні про дівочу долю, долю жінки: "Цвіте терен", "Ой, там за горою, там за крем'яною, не живе по правді чоловік з жоною", "Розквітла калино, чого в лузі гнешся?"; про вдовину долю - "Ой, на горі-горі буйний вітер віє, ой, там бідна вдова пшениченьку сіє"...

Та не просто співали. Кожна дівчина брала з собою "сидячу роботу", чи то вишивала, чи то шила, чи то пряла...

"Традиційні вечорниці формували не тільки багату пісенну культуру, професійну вишуканість, регіональну специфічність, але й передавали її у спадок, розвивали потенції, зберігаючи живі традиції народного мелосу. Це ж можна сказати і про оповідний жанр - прислів'я та приказки, легенди та казки..." (Скуратівський В. Т. Там же. - С. 147). А казок справді розповідали багато.

Потім приходили хлопці. Входили з піснями "Ой, на горі, там женці жнуть", "Ішов козак потайком", іншими зразками народного мелосу. Вони приводили з собою музик (скрипка, цимбали, бубон, зрідка - баян). Не відразу сідали біля дівчат, а на лавчині навпроти. Обмінювалися сільськими новинами, разом співали, а потім танцювали (звичайно, якщо це не були дні посту). Деякі хлопці-відчайдухи виходили на подвір'я і танцювали на морозі й снігу босими ногами. Лише після танців кожен парубок намагався сісти біля обраної ним дівчини.

Та все ж найбільше на вечорницях полюбляли співати пісні. Сумні і веселі, повчальні і розважливі, патріотичні й обрядові. За довгу зиму колективний репертуар поповнювався новими мелодіями.

Не дозволялося бути присутнім на вечорницях дітям. Тому, якщо не знайшли гостинної вдови, то справляли вечорниці у дівчини або парубка (почергово), однак, знову ж таки, щоб не було в сім'ї дітей.

Час від часу вечорниці "переносилися" з хати до читальні "Просвіти". Тут здібна, обдарована молодь та люди старшого віку ставили п'єси українських авторів, концерти, присвячені пам'яті Т. Г. Шевченка. Але таке траплялося не часто. Бо на подібні культурологічні заходи, які мали й політичний підтекст, польська влада накладала вето. Та все ж, якщо було дано дозвіл, молодь збиралася на репетиції у читальні, чи проводила репетиції безпосередньо на вечорницях.

У Різдвяні свята вечорниці не проводилися. Хлопці і дівчата збиралися окремими гуртами й ходили колядувати. Частину вколядованих грошей віддавали у церковну казну. У післяріздвяні дні вечорниці поновлювалися. З пісенного мистецтва, зрозуміло, переважали колядки та щедрівки.

У ці дні частина молоді відокремлювалася. Парубки і дівчата знаходили своє щастя і вели мову про одруження, засилали старостів, готувалися до весілля. Весілля справляли після Зелених свят або аж восени.

Наступного року на їх місце приходили інші парубки та дівчата.

В багатьох авторів ми знаходимо численні обряди посвячення хлопців у парубки. У досліджуваному нами селі таких обрядів не вдалося виявити. Все обходилося кількома жартами. Молоду особу зустрічали радо. Дівчат приймали у гурт без будь-яких умов. Правда, парубок повинен був вміти співати, танцювати, щоб не осоромитися.

Вечорниці мали свої неписані закони. Передусім, ніхто не міг з'явитися п'яним. Парубоцтво виштовхувало випивоху за двері. Та ще й соромило. А наступного дня й недобрий поголос йшов по селі... Кожен парубок по черзі вносив плату музикам (при умові, якщо музики були з сусіднього села чи старші люди). До музик ставилися з особливою повагою. Але й музиканти повинні були знати усі пісні та мелодії, які замовляли парубки та дівчата на вечорницях. "Свій" парубок, звісно, працював задарма.

Отже, вечорниці мали й моралізаторсько-виховний характер.

Окрім згаданих, на вечорницях співали ще й такі пісні: "Світить місяць, світить ясний, світить ясная зоря", "Ти ж мене підманула", "Зеленая та ліщинонька", "Ой, мій милий не лінивий", "Кучерява Катерина" та ін. Були в пошані й гуцульські коломийки.

Вечорниці не обмежувалися піснями, жартами та казками. На вечорницях ще й читали. Довгими вечорами при світлі свічки звучали рядки поезії з Шевченкового "Кобзаря", вірші Маркіяна Шашкевича, Івана Франка. Читали одне і те ж по кілька разів. Тому люди, які навіть не вміли читати, знали напам'ять поеми Шевченка.

Не лише молодь проводила вечорниці. Люди старшого віку також збиралися групами по хатах і співали та читали. Звісно, тут не було стільки жартів та веселощів, як на "молодіжних вечорницях".

Тарас ЛЕХМАН, м. Червоноград

З ПОТОКУ НОВИН

"ПРОСВІТА"

Це всеукраїнське товариство, що носить ім'я Тараса Шевченка, нараховує мільйон збірних і поосібних членів. Лише первинних осередків має понад 5000 і ще чотириста районних організацій. Трибуною для мільйона українських інтелігентів є 15 просвітянських газет, телерадіокомпанія, сотні друкованих видань. Бачимо, що це великий потенціал, який щоденно росте та збагачується духовною силою. Правда, ще багато праці є для української інтелігенції, бо йдеться про необхідність запровадити усюди україномовні школи та й постаратися, щоб українська мова була направду державною, як це вона є у всіх цивілізованих державах світу. Нераз кажуть, що немає для цього коштів. Чому немає? А от Росія винна нам за зброю 44 мільярди доларів і ще 36 мільярдів закордонних активів, які собі привласнила після краху СРСР. Тому про фінанси нема підстав говорити. Вони будуть і знайдуться.

● Президент Л. Кучма їздив до Ізраїлю, то у святу землю поїхав з ним архієрей Сабодан, а інші, як от Філарет та Ярема, мабуть, не мали часу поїхати поклонитися святим місцям, як це колись робив паломник з Русі ігумен Данило та багато інших паломників.

● Вимога інтелігенції краю виконана і Києво-Печерської Лаври не будуть передавати в інші руки.

● Дивно, що сьогодні в Україні є аж 35 різних конфесій і разом 18 тисяч громад. Христос заснував тільки одну Церкву і жодної іншої "конфесії" визнавати не буде. Буде погано стати колись на суді і відповідати за туземне життя та за віру, яку людина сама обирала. Нагороду за віру самі собі не можемо визначати і тому мусимо вірити та служити Богові, як Він хоче!

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

МІСІОНЩИНА

(Закінчення. Початок у № 11, 1996 р.)

Ми всі дуже важко пережили втрату Карпатської України у 1939 році. Великодні свята були багатолюдними. Площа перед церквою вся була заставлена возами, а пасок - видимо-невидимо. Саме на сам Великдень поховали діда отця Миколи Ґембаровського. З його внуком ми жили в отців Василіян.

Теж готувався дім для приїзду сестер Василіянок. Хоч ще до приїзду у липні я нарешті отримав польський паспорт від консула у Посадасі і поїхав вдруге до Бразилії. Він мені весь час говорив, що можна і тут "зостаць ксєндзем". Навіть на чужині свободи не давали!

Про моє становище написав я до батька у Чако. А тато, як надіслав листа отцям, то одразу ж усе було вирішено. Правда, дорікнув мені о. Котович: "А чому ти писав батькові?" А до кого мав писати? До неба чи куди?! Він зараз же вислав до Посадасу зі мною о. Майку і натомість паспорт був готовий. Одначе мене пильнував на автостанції о. Мартирій аж до виїзду у Сан-Ховєр, щоб часом я не надумав і не вернувся до родини. Дав ще й трохи мідяків на дорогу.

Коли вдруге приїхав я до Санто-Анджело, що досить віддалене від кордону, то там мені сказали, що не треба ставити штамп, оскільки маю туристичну візу. І це знову потім у 1947 році принесло мені чимало клопоту. Щастя, що мені робив документи на виїзд до Італії адвокат, якого мама народилася у Сокалі. Вона сама була жидівкою, але щира душа. Вона так вплинула на сина, що мені зробив усе безкоштовно.

Їдучи до Санто-Анджело, я бачив цілі групи німців, що вільно собі говорили рідною мовою, хоч диктатор Варґас суворо заборонив це, а місцями сиділи за чаркою білогвардійці, кубанські козаки, що опинилися у Бразилії та Параґваї після Першої світової війни. Залізничний квиток мені купив інший, бо без "салва кондукта" його не продавали, а якраз цього мені не дали, хоч повинні були цього разу це зробити. Отож, при гарній погоді ми їхали до Круз Алта і пізно, вночі прибули до Пассо Фундо. Наступного дня була неділя. Ночували ми у першорядному готелі, але нас трактували як подорожніх третього класу. Всю неділю перебув я у цьому місті. Оглянув центр і швидко ліг спати, бо вдосвіта має йти поїзд до Марцеліно Рамос, до санта-катаринського кордону. Прокинувся і одразу на станцію, що тут зблизька. Всівся і їду. Питає мене кондуктор за "салво кондуто". От, думаю, біда. Знову скажуть вертатися, але він був добрий чоловік. Махнув рукою і пішов. І так вже аж до паранського міста Понта Ґросси, моєї кінцевої станції, ніхто мене не питав.

Прибувши під вечір до Марсе-

ліно Рамос, пішов до найближчого готелю, де і заночував, щоб завтра близько до обіду взяти квиток на поїзд від Ріо-Ґранде аж до Сан-Пауло. Бо мені не вдалося потрапити на нього. Інакше був би їхав усю дорогу, без пересадок. Містечко було типово бразилійське. Річка Уруґвай і міст через неї. Багато пальм і зелені та бананів. Тропічні сторони. Місцеві до мене гарно ставилися і подавали відповідні відомості, хоч я говорив з ними іспанською мовою.

Їдучи далі поїздом, споживав тільки хліб і щойно в Понта Ґроссі пообідав в готелі "Казіміро" у одного поляка, жінка якого була українкою. Наступного дня вантажівкою пана Шафранського поїхав до Прудентополя і тут Ґреґоріо прето (Гриць мурин) мене по-українськи привітав та й сказав, що отці вже сплять. Попросив переночувати у готелі і наступного дня прийти до монастиря. Отак то опинився у Прудентополі і знову продовжував свій шлях до престолу. Вдруге повернувся до Місіонесу щойно у січні 1951 року. Тодішній уряд диктатора Хуана Перона забороняв в'їздити у країну тим, що мали паспорт "людової" Польщі. Отак, повернувшись з Рима, зі студій канонічного права, душпастирював та навчав кліриків у Бразилії. Отці з Місіонесу таки мене хотіли бачити у себе. Приїхав до Куритиби о. Іпатій Майка. Отець протоігумен Йосип Мартинець каже мені: "Їдь". А я не маю жодного надійного документа. Але на це не зважаю і з о. Майкою ввечері купили квитки на поїзд до Мафри. По дорозі ще була зупинка, причиною якої стала аварія: локомотив убив бичка. Але доїхали на північ до Уніона-де-Вітория на кордоні Парани і Санта-Катерини, бразилійських областей. З півночі далі їдемо на південь. З Санта-Марії автобусом до Сан-Боржа над Уруґваєм, тобто до аргентинського кордону. Тут о. І. Майка мав знайомого військового майора, племінника диктатора, і пішов до нього. Мені дав дві пляшки питного меду і я вручив його пані майоровій. Їм очі аж засвітилися, бо, ніде правди діти, а бразилійці люблять наш медок. О. Майка говорить тоді до пана майора: "Цей отець не має документів". Майор тільки махнув рукою. На другий день ранком везе нас кораблик через ріку Уруґвай до Пасо-де-Льос Ліврес у Аргентині. Урядовець, що переглядав документи, підійшов до мене і привітався, як зі старим знайомим, та й пішов собі, мене не чіпаючи... Незабаром ми опинилися на аргентинському боці. А тут наші хлопці, місіонці-прикордонники узяли від мене і отця Майки клунки та й понесли до автомобіля. А про документи навіть і не згадали. Загостили ми до плебанії отців Яцюка та Атаманюка, які тут служили, бо були латинськими душпастирями. Ввечері купили білети на поїзд до Апостолів. Наступного дня ранком я вже був там у нашому монастирі.

Мене призначили соціем новіціяту та префектом ювенату. Було у Апостолах біля 30 хлопців, які ходили до місцевої аргентинської школи і у нас перебували. Українознавчі, обрядові і катехитичні знання ми їм викладали. Також моє завдання було й таке: правити братам новикам утреню та вечірню. Маґістром був о. Гліб Кінах з Рима. На новіціяті я зустрів і о. Родіона Головацького, якого знав з Рима, з Української папської Колеґії, бо часто навідувався до наших дивізійників (хоча наші отці

не були дуже раді, що я відвідую "селепків"). А мені так хотілося бути зі своїми людьми, особливо з тими, що пережили воєнні лихоліття.

У неділі завжди правив співану Службу Божу і за дорученням о. ігумена Ореста Карплюка наприкінці Літургії мав проповідь. Ще керував Марійською Дружиною дівчат та пань. Велів мені о. ігумен зорганізувати і Марійську Дружину хлопців. І це мені з Божою поміччю таки вдалося. Спочатку Марійська Дружина саботувала мої задуми. Тоді я собі так порадив. Спершу попередньої неділі до місячних сходин скликав гурт пань та дівчат. І тоді їх настановив, щоб вели мою лінію. А потім зміг щось позитивне звершити. Хлопці сходилися кожного вівторка і четверга ввечері. З ними теж проводив насичену програму. Почав з Йосифом Баландою, що вчився у прудентопільській семінарії і я його знав відтоді. Був ще між першими і Костецький, Шкромида, Снігурі, а в кінці мав уже добре навчених зо три десятки хлопців. Дівчат було до 70 душ. Пань до 40. Після якогось часу ще зорганізував братство св. Володимира для чоловіків. Та після мого виїзду воно припинило свою діяльність.

Варто згадати, що пані зробили дуже корисну роботу і стали правою рукою парафії. Дівчата зразу трохи були неприхильні до нового священика, згодом освоїлися і ставили вистави, які підходили, мабуть би, студенткам університету, а не міським панночкам. Це зауважив о. Гліб Кінах. Хлопці ходили з колядою і їздили з виставами, між іншим з постановкою "Майстра Копитки" аж на Кампо-Вієру, Пікада Суеку, Сан-Хосе та в інші місця. Стояли на варті біля листопадової могили та Божого Гробу. Сформувалися як справні громадські католицькі діячі-активісти. У 1955 році оберігали монастир і церкву, щоб часом пероністи її не спалили. Дуже милі спогади залишили ці Дружинники у мене і донині. Вони мають також взірцеві родини.

Одразу тримався я малої семінарії, але коли склав обіти о. Родіон Головацький, то його призначено на моє місце, бо він, як хворобливий не міг їздити на колонії та їх обслуговувати. Наша душпастирська округа в Місіонесі у 50-тих роках мала три частини: Апостолівщину з церквами на Туні, Трес Капонес, Азарі, Колонія Лібік і Сан Хосе. Ще тоді доїздили ми до столиці області Посадасу. Друга частина - це Бельґранщина з колоніями на Кампіні, Аррожодель-Медіо, Пікаді Бельґрано, Пікаді Ґалісіяні та Пікаді Сан Хавері. Тут доїздив зразу о. Іпатій Майка, а після нього їздив я. Та ще була третя - Оберівщина. Вона мала такі місця відправ: Обера, Пікада, Сан-Мартін, Кампо Вієра 5, Кампо Вієра 9, Кампо Рамон, Кампо Ґранде, Панамбі, Амеґіно і Няканґвасу, нині Хардін Америка, де працюють сестри Служебниці. У тих оселях я трудився до січня 1959 року, а тоді виїхав до столиці Аргентини, Буенос-Айреса.

ДОБРА НАГОДА

Зимовий час є найкращою нагодою чинити діла милосердя. Знаходяться люди, яким бракує одягу та й холодно у хаті. Це прекрасна нагода для милосердних душ подати їм руку допомоги. Не тратьмо нагод до добра. Кожне добре діло попереджає християнина в дорозі до неба.

Вінок на могилу блаженної пам'яті о. Василя Ваврика, ЧСВВ (1911-1996)

Покійний о. Василь Борис Ваврик, ЧСВВ народився в Україні в селі Добреполе 1911 року. Він склав монашу професію в Чині Святого Василія Великого 1933 року, а рік опісля, в 1934 році, у винятково молодому віці (бо мав всього 23 роки) прийняв Святу Тайну Священства.

Після кількох літ душпастирської праці в Україні, о. Василь відбув довгі роки богословських студій Святого Письма в Римі під проводом славнозвісного науковця Святого Письма, о. Августина Беа, який згодом став кардиналом і головою Папського Інституту Наукових Досліджень Св. Письма.

Для молодого священика василіянина студії Св. Письма були більше, ніж тільки наукою - він був захоплений та одушевлений Св. Письмом в повному значенні того слова, тобто Боже Слово, джерело Божого об'явлення й постійного діяння Святого Духа в Христовому повсякчасному діянні спасіння людського роду. Опанувавши повністю старовинні біблійні мови, він заглибився у Святі Писання до тої міри, що з легкістю зумів цитувати главу й вірш давньої біблійної книги, особливо Нового Завіту. Для ілюстрації цього маємо один інцидент з 1973-го року, в парафії Св. Василія в Едмонтоні. На одному із початкових засідань в справі надпрестольної мозаїки-ікони Воскреслого Христа виринуло питання, де повинна бути рана в Христовому боці, лівому чи правому? О. Василь відразу звернув увагу на місце з Книги пророка Езекиїла (47, 1-2) - пророцтво про воду-життя, що випливає з правого боку жертовника. В цій книзі Езекиїл пророкує 93 рази про "Сина Чоловічого", ім'я, яким Христос себе так часто зве в Святій Євангелії.

Після закінчення студій біблійного богослов'я, кардинал Беа офірував о. Василеві посаду професора Св. Письма та члена Папського Інституту. Одначе о. Василь відповів, що воліє повернутися до свого народу, аби йому служити.

У 1946 році о. Василь, із-за большевицької окупації в тому часі, не зміг повернутися до свого народу в Галичині. Він виїхав до Північної Америки. Тут, в Канаді й Сполучених Штатах Америки, він навчав василіянських студентів богословію, Св. Письма й літургії, проповідав Боже Слово в недільних і святкових відправах в наших парафіях в Нью-Йорку, Ґрибові, Оттаві, Едмонтоні й Мондері, як теж давав численні місії та реколекції духовним особам і мирянам. Він теж голосив Боже Слово статтями у наших журналах та часописах.

Проповіді й писання о. Василя, подібно і за зразком бесід та писань Святого Отця Василія Великого, відзначалися багатством Божого надхнення. Його проповіді й писання, а навіть і принагідні бесіди були інспіровані, як і теж інспірували Святим Духом.

Життя покійного о. Василя Ваврика найкраще відзеркалюється в оцій старовинній та Святим Духом надхненній літургійній молитві, що зветься:

МОЛИТВА СВЯТОГО ЄФРЕМА:
"Господи й Владико життя мого!
Духа лінивства, недбальства,
властолюбства, грошолюбства
і пустомовства віджени від мене.
Духа чистоти й покори, терпеливості
й любові даруй мені, слузі твоєму".

О. Василь побожно упокоївся 9 вересня 1996 року. Похований 11 вересня з церкви Святих Апп. Петра й Павла, Мондер, Канада.

У серцях усіх, що в який-небудь спосіб і коли-небудь зазнали його щирої і щедрої доброти та збагатіли його глибоким богорозум'ям - ЙОГО ПАМ'ЯТЬ ВІЧНА.

о. Василь ДРІБНЕНЬКИЙ, ЧСВВ

СУСІДОВА РОЗПОВІДЬ

Малий Степан має одну таку прикмету, що його відрізняє від інших дітей: він дуже радо прислухається до розмови старших осіб. Нераз буває, що тато навіть незадоволений, коли він замість іти бавитися, сяде собі в куточку й уважно слухає.

От одного вечора прийшов до них один чоловік, далекий сусід. Він вельми побожний і тільки говорить про справи Церкви та інші речі, пов'язані з релігією. Степанкові дуже цікава мова цього сусіда.

Останній почав розповідати, як то колись бувало у нас. Свободи не було й життя було нестерпним, бо навіть молитися було небезпечно. Хто вірив у Бога, той вважався ворогом народу і так далі. Врешті каже, що наш народ не перший є у такому стані, бо не давати жити так іншому народові - це справа дуже давня.

Степан тут подвоїв свою увагу і таке почув. "От, - каже сусід, - останньої неділі випав дощ і похолодало, і я не міг кудись з хати висунутись. Вернувся з церкви і сиджу вдома. А не маючи чіткої програми, узяв я в руки Святе Письмо і розгорнув його. Потрапила мені у вічі саме книга Макавеїв. Читаю як Ясон, жид, пішов до сирійського царя Антіоха Епіфана, щоб собі брехнею заволодіти первосвященством у Єрусалимі. Обіцяв він сирійцям великі гроші і ще просив повновладдя для заснування ґімназії і ефебії, а також для надання антіохійського громадянства мешканцям Єрусалиму. Цар Антіох на це погодився і одразу Ясон розпочав запроваджувати серед своїх земляків грецькі звичаї. Скасував законні установи й запровадив звичаї, які суперечили Божому законові. Надмірне безчестя Ясона призвело до розквіту геленізму - переходу до чужинецьких звичаїв, бо був безбожником, а не первосвящеником. Священики тоді вже не дбали про службу на жертовнику, а ходили на різні спортивні акції, нехтуючи батьківську гідність, цінуючи найбільше грецьку пишноту. За те вони опинилися в халепі: тих, що були їхніми ворогами і кривдниками, хотіли вони наслідувати в поведінці і бути схожими на них у всьому, а ті й стали їм ворогами і катами, бо порушити Божі закони не можна безкарно. "Так мовиться у четвертій главі другої книги Макавеїв", - закінчив розповідь сусід.

А батько Степана додав: "Та ж то таке діялося у нас тому кілька десятків років. Скажімо, Хвильовий та Скрипник наклали на себе руки, а інші, які помагали творити харківський радянський уряд, самі опинилися на Соловках та інших віддалених таборах. Згодом мільйони гинули з голоду на найбільш урожайній землі світу..." Після тих слів вже не було більше розмови, і сусід попрощався та й пішов собі. Тоді Степанко сів коло тата і почав розпитувати про книгу Макавеїв. Тато йому розповів, що вона належить до історичних книг Старого Заповіту. І додав, що сектанти цієї книги не зараховували до Святого Писання. Тепер здається вже її визнають.

- А чому так, тату? - перебив тут Степанко, якщо Святе Писання, то Святе і не можна судити кому-небудь, що належить, а що не належить до Нього.

- Сину, ти ще всього не розумієш і поки-що почекай трошки, але як виростеш, то багато пізнаєш. Тепер пора тобі займатися молодечими справами. От, щоб ти знав добре молитви, вивчив заповіді Божі, шість правд віри і подібне.

Та правду кажучи, батько був вдоволений зі свого синка. Він хоча молодший від інших дітей у хаті (а їх було четверо), то завжди мав щось запитати і щось йому треба було пояснити.

Та не тільки це. Він у школі на перерві підійшов до товаришів і став їм розказувати почуте. Були такі хлопці, що цим зовсім не цікавилися. Та були й такі, що радо слухали Степанка. Він переповів їм почуте вчора ввечері, а вони доповнювали розповідь своїми зауваґами. Один з них, Юрко, внук колишнього упіста, сказав:

- Чи вже цілком минулися отакі ясони та й їм подібні? Де там! Вони сьогодні морочать голови чесним людям і шукають якихось чужих звичаїв і їх нам намагаються нав'язувати та накидати. Ми ж маємо власні українські звичаї та й нам їх достатньо для почитання Бога і Пресвятої Богородиці.

Маркіян, який завжди товаришував зі Степанком, зауважив, що оті чергування богослужінь у церквах - це річ просто огидна перед Богом, бо коли Христос один, то й віра має бути одна. Адже оповідають старі люди: цього колись не було. Усі церкви у нас в Галичині і усі священики згадували папу на відправах і не було тих комедій з "козацькою" та "польською" конфесіями.

Старший трохи від них Микола закінчив розмову отак: "Воно, хлопці, неприємно дивитися, як то старші і нераз сиві люди сперечаються і ненавидять один одного за речі, на яких цілком не розуміються. Бо визнавати якийсь там зарубіжний патріархат - це правильно, а визнавати установленого самим Христом голову Його Церкви, то пахне польським?" Та тут задзвонив дзвінок і хлопці побігли до класу на урок.

Володар БУЖЕНКО

● Собор святої Софії у Києві є на двісті років старший від лондонського Вестмінстерського собору і на триста років старший від краківського Маріацького собору. Про це варто нам і нашій молоді знати!

● На наступний рік припадає сторіччя заокеанської місійної праці отців Василіян. Її почав у червні 1897 року о. Сильвестр Кізима у Парані (Бразилія).

● У наступному році мине сторіччя з часу поселення українців у аргентинській провінції Місіонес. Там поселилися переважно підгіряни з Товмаччини і околиць.

ЧАЙНВОРД "РЕЛІГІЙНИЙ"

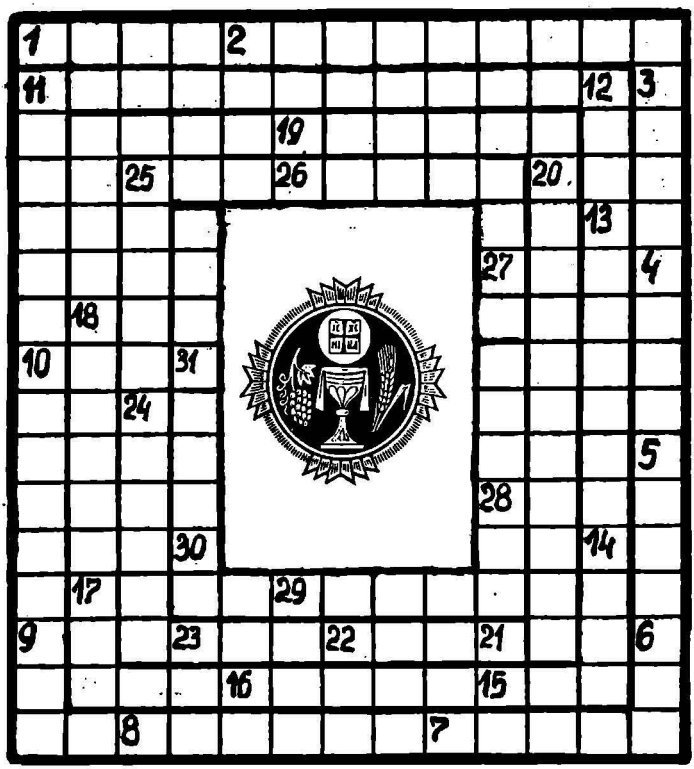

(Відгадувати за годинниковою стрілкою)

1. Символ Святого Духа. 2. Свята, якій з'явилася непорочна Діва Марія у печері біля Люрду. 3. Перша літера грецького алфавіту. 4. Чистий дух, що має розум і волю, а не має тіла. 5. Божа чеснота. 6. Місце народження Ісуса. 7. Святий, котрий несе пакуночки, втіху і подарунки. 8. Прибраний батько Ісуса Христа. 9. Християнин міста Колосси, якому адресований лист св. Павла. 10. Головний писар VII Вселенського Собору в Нікеї (787 р.). 11. Монах Чину Найсвятішого Ізбавителя. 12. Автор книг "Життя Святих". 13. Перша з семи Святих Тайн. 14. Вічнозелене дерево. 15. Один із 12-ти апостолів. 16. Ріка, в якій христився Ісус. 17. Таємний учень Христа. 18. Один із плодів Святого Духа. 19. Село поблизу Унева, де був монастир сестер Студійського уставу. 20. Один із розділів П'ятикнижжя. 21. Учень Ісуса. 22. Дочка св. Софії. 23. Хвалебний спів на честь Христа, Богородиці та святих. 24. Творець Студійського уставу. 25. Дар Святого Духа. 26. Провідник християнства, кожний із дванадцяти учнів Христа. 27. Село на Львівщині, де знаходиться василіянський монастир. 28. Свята, мощі якої знаходяться у Святомихайлівському монастирі в Києві. Покровителька в приготуванні до доброї смерті. 29. Пророк, який написав книгу про суд Божий, гріх і покаяння. 30. Справжнє ім'я Св. Петра. 31. Останні речі: *1.* Смерть. *2.* Суд Божий. *3.* ... . *4.* Пекло.

Підготувала Леся ШТИКАЛО, м. Львів

ВИДАВНИЦТВО ОТЦІВ ВАСИЛІЯН
"МІСІОНЕР"
пропонує такі видання:

Марія. ***Земний шлях, труди і подвиги*** */ Переклад з англійської Петришина К. І.*

Ця книга - перший авторизований переклад українською мовою англійського видання книги "Місто Бога", в якій Петришин, намагаючись нічого не пропустити, не перекрутити, устами іспанської монахині описує все те, що Господь Бог і Пречиста Діва Марія побажали виявити світові.

Свята місія з Ватикану / о. І. Патрило, о. А. Пекар, єп. С. Якимишин

Збірник місійних проповідей колективу авторів - отців Василіян, виголошених через Ватиканське радіо, присвячений висвітленню актуальних релігійних питань сьогодення. Велика увага приділена аналізу Божих та церковних заповідей.

Галичко М. ***Золотий міт***

У книзі - релігійно-патріотична поезія, яка віддзеркалює життєву позицію автора як священика, поета, колишнього вояка УПА, котрий вболіває за долю рідної України, вірить у її щасливе майбутнє.

Церковні перекидні календарі на 1997 рік

з розкладом богослужінь у церквах св. Онуфрія та Андрія м. Львова, у Кристинопільському та Крехівському монастирях.

Молитовник *"Вислухай мене, Господи".*